

Näin torjumme vieraslajeja Helsingin siirtolapuutarhoissa, viljelypalstoilla ja kesämaja-alueilla

Helsingissä torjutaan vieraslajeja yhdessä

Helsingin kaupunki pyrkii hillitsemään vieraslajien aiheuttamia haittoja ehkäisemällä leviämistä ennalta ja torjumalla jo levinneitä vieraslajeja. Kaupunki ei kuitenkaan pysty tähän yksin, vaan torjuntaan tarvitaan yhteistyötä. Vieraslajien torjuntaa on tehty yhdessä järjestöjen, yhdistysten ja vapaaehtoisten kanssa.

Vieraslajien torjunta siirtolapuutarhoissa, viljelypalstoilla ja kesämaja-alueilla on vuokralaisen vastuulla, mutta torjuntaan saa neuvoja ja tukea tarvittaessa, sillä torjunta on yhteinen etu.

Miksi vieraslajeja tulee torjua?

Vieraslajit ovat kasveja ja eläimiä, jotka ihminen on tarkoituksella tai vahingossa siirtänyt alkuperäiseltä esiintymisalueeltaan uudelle alueelle. Haitalliseksi vieraslaji luokitellaan, kun se alkaa kilpailla alkuperäisen lajiston kanssa elintilasta tai muuttaa elinympäristöjä alkuperäiselle lajistolle ja ihmisille epäedullisemmaksi.

Monet haitalliset vieraslajit lisääntyvät ja leviävät hyvin tehokkaasti. Esimerkiksi yksikin espanjansiruetana voi tarvittaessa hedelmöittää itsensä ja tuottaa yhden kesän aikana jopa 500 munaa. Monet vieraskasvit tuottavat tuhansia siemeniä vuodessa ja pystyvät lisäksi kasvattamaan uuden version jopa mitättömän pienistä juuren tai maavarren paloista.

Näistä syistä on tärkeää pyrkiä ennaltaehkäisemään vieraslajien leviämistä. Torjunta on tehokkainta, kun toimet kohdistustuvat lajien tärkeimpiin leviämistapoihin. Monet vieraslajit ovat levinneet puutarhoilta ja viljelyalueilta luontoon, eikä niiden leviäminen pysähdy muuten kuin, että ne torjutaan yhteistyöllä koko alueelta.

Torjuttavat lajit

1. Lain mukaan torjuttavat: ehdottomasti hävitettävä

Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2715) määrittelee kansallisen vieraslajiluettelon. Lain mukaan seuraavien lajien maahantuonti, kasvatusta, myynti ja muu hallussapito sekä ympäristöön päästäminen on kielletty.

- Jättiputket (*Heracleum persicum* -ryhmä)
- Jättipalsami (*Impatiens glandulifera*)
 - o Suomessa kasvaa kotoperäisenä lehtopalsami (*Impatiens noli-tangere*), jota ei tule hävittää.
- Isot tattaret (*Reynoutria*-ryhmä: japanin-, sahalinin- ja tarhatatar)
- Kurtturuusu (*Rosa rugosa*)
- Komealupiini (*Lupinus polyphyllus*)
- Hamppuvillakko (*Jacobaea cannabifolia*)
- Isot piiskut (*Solidago*-ryhmä: kanadan-, iso- ja korkeapiisku)
 - o Suomessa kasvaa kotoperäisenä kultapiisku (*Solidago virgaurea*), jota ei tule hävittää.
- Viitapihlaja-angervo (*Sorbaria sorbifolia*)
- Valkopajuangervo (*Spiraea alba*; sis. vitipajuangervo ja kaljupajuangervo)
- Vuorivaahtera (*Acer pseudoplatanus*)
- Espanjansiruetana (*Arion vulgaris*)
- Mustapäätana (*Krynckillus melanocephalus*)

2. Lajit, joiden leviäminen ympäristöön tulee estää: hyvä aloittaa poistaminen ennakoivasti

Ympäristöön päästämisen kieltö

- Karhunköynnös (*Calystegia sepium*)
- Ruttojuuret (*Petasites*)
- Pajuasteri (*Symphyotrichum salignum*)
- Terttuselja (*Sambucus racemosa*)
- Idänpensaskanukka (*Cornus alba* ssp. *alba*)
- Isotuomipihlaja (*Amelanchier spicata*)
- Pilvikirsikka (*Prunus pensylvanica*)
- Rikkanenätti (*Rorippa sylvestris*)

Mitä voit tehdä itse, naapurien kanssa tai yhdistyksenä:

- **Etsi tietoa ja tunnista oikein.**

Tutustu eri vieraslajeihin ja niiden torjuntaan. Varmista myös, että olet tunnistanut vieraslajin oikein. Esimerkiksi kielletty kurturuusu on helppo sekoittaa sallittuihin jalostettuihin tarhakurturuusuihin. *Vieraslajit.fi*-sivulta löydät hyödyllisiä ohjeita vieraslajien tunnistamiseen.

- **Kartoita.**

Tee kävelykarttoitus alueella ja merkitse muistiin löydetyt ja tunnistetut vieraslajit. Voit myös katsoa, mitä vieraslajeja kasvaa oman alueen ulkopuolella.

- **Käsittele puutarhajäte oikein.**

Varmista, että alueen puutarhajätettä käsitellään asiallisesti ja kaupungin ohjeiden mukaan. Esimerkiksi ruoka- ja hyötykasvien jätteitä ei saa jättää maastoon tai avokompostiin, koska ne voivat hyödyttää ja kasvattaa alueen rottakantaa. Tutustu kaupungin oheisiin verkkosivuilla:

[viljelypalstojen-käyttö-ja-hoito-ohje.pdf](#).

Tarkista myös, onko lähistöllä luvattomia kasvijätteen tunkiokasvoja. Ilmoitta löydetyt tunkiot ottamalla yhteys [Helsingin kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalveluun](#) (puh. 09 310 22111 tai [palautteet.hel.fi/](#)).

- **Istuta lähtökohtaisesti lajeja, jotka eivät leviä helposti.**

Voit myös tutustua [Helsingin kaupungin Kaupunkikasvioppaaseen](#) ([kaupunkikasviopas.hel.fi](#)), johon on muun muassa listattu, mitä kasvilajeja kaupunki ei enää käytä istutuksissaan.

Huom! Kesämaja-alueilla ympäristöön ei saa tehdä mitään istutuksia eikä maata saa muokata millään muullakaan tavalla.

- **Kitke tai hävitä viipymättä alueelta löytämäsi vieraslajit.**

Jos torjunta päästään aloittamaan ennen kuin vieraslaji ehtii leviämään ja vakiintumaan, on torjunta helpompaa ja nopeampaa. Esimerkiksi tarkista jo huhtikuusta eteenpäin haitallisten vieraslajietanoiden tavallisimmat munarykelmien kätköpaikat, esim. kosteat ja varjoiset paikat kuten lehtikasat ja maata vasten makaavat laudanpätkät. Etsi ja kerää pois löytämäsi etanat pitkin kesää. Muista lopettaa etanat ennen sekajätteeseen laittamista.

- **Järjestä talkoot.**

Priorisoi torjuntakohteet käytettävissä olevan ajan, henkilömäärän sekä

vieraslajin haitallisuuden ja kasvuston pinta-alan mukaan. Leviämisen hillinnän kannalta on parempi torjua ensin pieniä, vasta ilmestyneitä kasvustoja kuin suurempia, jo vuosia samankokoisena pysyneitä kasvustoja.

Helsingin kaupunki ohjeistaa ja tukee vieraslajitalkoiden järjestämisessä. Kaupunki hakee talkoissa syntyneen jätteen pois, kunhan siitä sovitaan hyvissä ajoin ennakoon. Voit laittaa kysymyksiä vieraslajitalkoista osoitteeseen puistokummit@hel.fi.

- **Toista torjunta.**

Vieraslajin hävittäminen tietyltä paikalta vaatii yleensä usean peräkkäisen vuoden torjuntatoimia, jotka tulee toistaa jopa kolme kertaa kasvukauden aikana. Onnistuneena pidetyn torjunnan jälkeenkin on vielä syytä seurata torjuntapaikkaa.

- **Kysy ja pyydä apua.**

Apua ja neuvontaa vieraslajeihin ja niiden torjuntaan liittyen saa Hyötykasviyhdistykseltä. Heiltä saa tukea myös vieraslajitalkoiden järjestämisessä. Tiedustelut voi laittaa osoitteeseen neuvonta@hyotykasviyhdistys.fi.

Lisätietoa ja ohjeita:

- Vuokrasopimuksen mukana lähetetty vieraslajien torjuntaohje (2019): https://www.hel.fi/static/hkr/julkaisut/ohjeet/vieraskasvien_torjunta.pdf
- Hyötykasviyhdistyksen ohjeet palstaviljelijöille: <https://hyotykasviyhdistys.fi/palstat/ohjeita-palstaviljelijalle/>
- Ohjeistus vieraslajikasvijätteen oikeaan käsittelyyn: <https://vieraslajit-dev.laji.fi/ajankohtaista/i-1934>
- EU- ja Suomen vieraslajiluetteloiden lajit: <https://vieraslajit.fi/lajit>
- Usein kysytyt kysymykset vieraslajeista: <https://vieraslajit.fi/info/i-92>